

มาตรา 55 ผู้จัดการได้ของสมาคม ดำเนินกิจการผิดวัตถุที่ประสงค์ของสมาคม และการดำเนินกิจการนั้นเป็นภัยนตรายต่อสันติภาพของประชาชน หรือน่าจะก่อให้เกิดความไม่สงบในบ้านเมือง ต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 56 ผู้ได้ดำเนินกิจการของสมาคม ซึ่งมิได้จดทะเบียนตามมาตรา 1275 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เว้นแต่เป็นการดำเนินกิจการเพื่อขอจดทะเบียน ต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 57 ผู้ใดเป็นสมาชิกของสมาคมซึ่งมิได้จดทะเบียนตามมาตรา 1275 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวังโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา 58 ผู้ได้ยังขึ้นเป็นสมาชิกของสมาคม ซึ่งศาลได้สั่งให้เลิกสมาคมนั้นแล้ว ตามมาตรา 1293 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือนายทะเบียนได้สั่งให้ชี้ชื่อสมาคมนั้นออกเสียจากทะเบียนตามมาตรา 1293 ทวิ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 59 ผู้ใดแบ่งสินทรัพย์ที่เหลืออยู่เมื่อได้ชำระบัญชีแล้วให้แก่สมาชิกของสมาคม หรือโอนสินทรัพย์ดังกล่าวให้แก่นิติบุคคลอื่น โดยฝ่าฝืนมาตรา 1295 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 60 ผู้จัดการได้ของมูลนิธิไม่ทำหนังสือแจ้งความแก่ทบวงการเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 94 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวังโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา 61 บุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินกิจการของมูลนิธิ ดำเนินกิจการผิดวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ หรือข้อกำหนดว่าด้วยทรัพย์สินของมูลนิธิ และการดำเนินกิจการนั้น อาจเป็นการเสียหายแก่มูลนิธินั้น หรือสาธารณชน ต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 62 ให้นำความในมาตรา 31 ถึงมาตรา 42 มาใช้บังคับแก่บุคคล ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินกิจการของสมาคมหรือมูลนิธิตัวย โดยอนุโลม

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินับนี้ คือ โดยที่ความผิดอันเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 จะได้ถูกยกเลิกไปโดยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 และในร่างประมวลกฎหมายอาญาใหม่ ก็มิได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดในเรื่องนี้ไว้ อีกประการหนึ่งในกฎหมายของต่างประเทศไม่ปรากฏว่า ได้รวมความผิดอันเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธินี้ ไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ฉะนั้น จึงสมควรที่จะบัญญัติความผิดดังกล่าวขึ้นไว้เป็นพระราชบัญญัตินับหนึ่งต่างหาก

พระราชบัญญัติสหกรณ์

พ.ศ. 2511

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2511

เป็นปีที่ 23 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัตินี้ไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 เผราพระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิก

- (1) พระราชบัญญัติสหกรณ์ พุทธศักราช 2471
- (2) พระราชบัญญัติสหกรณ์แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2476
- (3) พระราชบัญญัติสหกรณ์แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2477
- (4) พระราชบัญญัติสหกรณ์แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2477 (ฉบับที่ 2)

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“สหกรณ์” หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของสหกรณ์จำกัดหรือสหกรณ์ไม่จำกัด

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์จำกัด หรือสหกรณ์ไม่จำกัด คณะกรรมการดำเนินการของชุมชนสหกรณ์ในกรณีชุมชนสหกรณ์ หรือคณะกรรมการดำเนินการของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ในกรณีสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และแต่กรณี

“ข้อบังคับ” หมายความว่า ข้อบังคับของสหกรณ์จำกัด หรือสหกรณ์ไม่จำกัด

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎหมายกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนี้ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา 6 ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ซึ่งมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่าหนึ่งคนเป็นนายทะเบียนสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และข้าราชการในสังกัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ซึ่งมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้ากองหรือเทียบเท่าคนหนึ่งหรือหลายคน เป็นรองนายทะเบียนสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย

การแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 7 สหกรณ์มีสองชนิด

(1) สหกรณ์จำกัด คือสหกรณ์ซึ่งสมาชิกมีความรับผิดชอบจำกัด เพียงไม่เกินจำนวนค่าหุ้นที่ยังใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือ

(2) สหกรณ์ไม่จำกัด คือสหกรณ์ซึ่งสมาชิกทุกคนมีความรับผิดร่วมกัน เพื่อหนี้ทั้งปวงของสหกรณ์โดยไม่จำกัด

มาตรา 8 รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นคราว ๆ ว่า จะรับจดทะเบียนสหกรณ์ประเภทใด ในท้องที่ใด และอาชีพของผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกของสหกรณ์

ประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียนให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา 9 ถ้าสหกรณ์เกี่ยวข้องในกิจการใดที่กฎหมายกำหนดให้จดทะเบียนสำหรับ การได้มา การจำหน่าย การยกขึ้น เป็นข้อต่อสู้หรือการยึดหน่วย ซึ่งกรรมสิทธิ์ในสังหาริม-ทรัพย์ หรือทรัพย์สิทธิอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ การจดทะเบียนเช่นว่านั้นให้ได้รับยกเว้น ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา 10 ห้ามมิให้ผู้เดนอกจากสหกรณ์ที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ และ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยใช้คำว่า สหกรณ์เป็นชื่อหรือส่วนหนึ่งแห่งชื่อในธุรกิจ

ส่วนที่ 1
สหกรณ์จำกัด
หมวด 1

การจดทะเบียนสหกรณ์จำกัด

มาตรา 11 คณะกรรมการซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน จะจดทะเบียนเป็นสหกรณ์จำกัด ตามมาตรา 7 (1) ได้ ต้อง

(1) มีกิจการร่วมกันตามประเภทของสหกรณ์ที่ขอจดทะเบียนและในการดำเนินกิจการร่วมกันนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

(2) เป็นบุคคลธรรมดा บรรลุนิติภาวะมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับ ประกอบอาชีพตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดและสมควรใจเป็นสมาชิกของสหกรณ์

(3) มีทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้นเมืองลูกค้าเท่า ๆ กัน และผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกแต่ละคนต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด

(4) มีข้อบังคับถูกต้องตามมาตรา 14

มาตรา 12 การขอจดทะเบียนสหกรณ์จำกัดให้ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกของสหกรณ์จำกัดเลือกตั้งคณะกรรมการซึ่งตั้งสหกรณ์จำกัดขึ้นไม่น้อยกว่าสิบคนเพื่อลงลายมือชื่อยืนยันขอจดทะเบียน ต่อนายทะเบียนสหกรณ์พร้อมกับบัญชีรายชื่อของผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกของสหกรณ์จำกัดทั้งหมด และรายการอื่นตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด และสำเนารายงานการประชุมของผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกของสหกรณ์จำกัดหนึ่งฉบับ และข้อบังคับสองฉบับ

มาตรา 13 นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อเท็จจริง หรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการรับจดทะเบียนสหกรณ์จำกัดได้

มาตรา 14 ข้อบังคับของสหกรณ์จำกัดอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อสหกรณ์
- (2) ประเภทของสหกรณ์
- (3) วัตถุประสงค์

(4) ที่ตั้งสำนักงาน

(5) ทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้น มูลค่าของหุ้น การชำระค่าหุ้นด้วยเงินหรือทรัพย์สินอื่น การขายและการโอนหุ้น ตลอดจนการจ่ายคืนค่าหุ้น

(6) การดำเนินงาน การบัญชี และการเงินของสหกรณ์

(7) คุณสมบัติของสมาชิก วิธีรับสมาชิกและการขาดจากสมาชิกภาพ

(8) การประชุมใหญ่

(9) การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งและการประชุมของคณะกรรมการ

(10) การแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งการกำหนดอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้จัดการ

มาตรา 15 ภายใต้บังคับมาตรา 8 เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ได้รับคำขอจดทะเบียน และได้พิจารณาแล้วเห็นว่า คำขอจดทะเบียนถูกต้องตามมาตรา 11 และมีเอกสารครบถ้วน ตามมาตรา 12 และการจัดตั้งสหกรณ์ตามที่ขอจดทะเบียนนั้น จะไม่เสียหายแก่ระบบการจัดสหกรณ์ ก็ให้นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียน

ในกรณีที่นายทะเบียนสหกรณ์มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนให้แจ้งคำสั่งนั้นเป็นหนังสือไปยังผู้ขอจดทะเบียนโดยมิใช้ชักข้า

ผู้ขอจดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนต่อรัฐมนตรีได้ โดยยื่นอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่ง

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา 16 ในกรณีพิจารณารายการที่เกี่ยวกับคำขอหรือรายการในข้อบังคับนั้น ถ้านายทะเบียนสหกรณ์เห็นว่ารายการดังกล่าวไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจ สั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนแก้ไขเสียใหม่ได้

มาตรา 17 เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนสหกรณ์จำกัดแล้ว ให้คณบุคคลซึ่งขอจดทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการ เช่นเดียวกับคณะกรรมการสหกรณ์นั้นจนกว่าจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการตามมาตรา 24

มาตรา 18 สหกรณ์จำกัดที่ได้จดทะเบียนแล้วเป็นนิติบุคคล และให้นายทะเบียนสหกรณ์ออกใบสำคัญรับจดทะเบียนแก่สหกรณ์จำกัดนั้น และให้ถือว่าผู้ลงชื่อขอจดทะเบียนสหกรณ์จำกัด และผู้ที่มีชื่อยื่นบัญชีรายชื่อตามมาตรา 12 เป็นสมาชิกสหกรณ์จำกัดนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนเป็นสหกรณ์จำกัด

ในกรณีที่มีผู้ขอเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์จำกัดภายหลังที่สหกรณ์จำกัดได้จดทะเบียน

ให้ถือว่าได้เป็นสมาชิกเมื่อได้ชำระค่าหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์จำกัดแล้ว
มาตรา 19 สหกรณ์จำกัดต้องมีคำว่า “จำกัด” เป็นคำสุดท้ายต่อชื่อของสหกรณ์นั้น
มาตรา 20 ในการชำระค่าหุ้น สมาชิกจะหักกลบหนี้กับสหกรณ์จำกัดไม่ได้

หมวด 2

การดำเนินงานของสหกรณ์จำกัด

มาตรา 21 เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ให้สหกรณ์จำกัด กระทำการดังต่อไปนี้ได้

(1) จัดให้ได้มา ซื้อ ถือกรรมสิทธิ์หรือทรัพย์สิทธิ์ครอบครอง ภูมิปัญญา เช่า เช่าซื้อรับโอนสิทธิ์การเช่าหรือสิทธิ์การเช่าซื้อ จำนองหรือจำหน่าย ขายหรือจำหน่ายด้วยวิธีอื่นใด ซึ่งทรัพย์สิน

(2) ให้ภัย ให้ยืม ให้เช่า ให้เช่าซื้อ ให้สินเชื่อ อนรับจำนองหรือจำหน่ายซึ่งทรัพย์สินแก่สมาชิกหรือของสมาชิก

(3) ให้สหกรณ์อื่นภูมิปัญญา โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

(4) ค้าประกันเงินภูมิปัญญาสินเชื่อของสมาชิกร่วมทั้งการค้าประกัน การให้เช่าซื้อหรือให้ยืมทรัพย์สินแก่สมาชิก

(5) รับฝากเงินประจำกออมทรัพย์หรือฝากประจำจากสมาชิกได้ตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

(6) ซื้อหุ้นของธนาคารซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์

(7) ซื้อหุ้นหรือหุ้นภูมิปัญญาของชุมชนสหกรณ์

(8) ซื้อหุ้นของสหกรณ์อื่น หรือของสถาบันซึ่งประกอบธุรกิจ อันทำให้เกิดความสะดวกหรือส่งเสริมความเจริญแก่กิจการของสหกรณ์ โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

(9) ดำเนินธุรกิจและการค้าเพื่อประโยชน์ของสมาชิก

(10) ให้การส่งเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัวที่ต้องภัยพิบัติเกี่ยวกับอาชีพ

(11) ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก

(12) ขอหรือรับความช่วยเหลือทางวิชาการจากทางราชการ หน่วยงานของต่างประเทศหรือบุคคลอื่นใด ทั้งนี้ให้เป็นไปตามนโยบาย หรือแนวทางดำเนินงานตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

สหกรณ์กำหนด

(13) ดำเนินกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

มาตรา 22 การถ่ายเงินหรือการคำประกันของสหกรณ์จำกัด จะต้องจำกัดอยู่ภายในเงินซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบ

มาตรา 23 การรับเงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินจากทางราชการ หน่วยงานของต่างประเทศหรือบุคคลอื่นใด ถ้าการให้เงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินนั้นกำหนดไว้เพื่อการได้ใช้เพื่อการนั้น แต่ถ้าไม่ได้กำหนดไว้ ให้จัดสรรเงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินนั้นเป็นเงินสำรองของสหกรณ์จำกัด

มาตรา 24 ให้มีคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์จำกัดคณะกรรมการนี้ประกอบด้วย กรรมการซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกเป็นผู้ดำเนินกิจการและเป็นผู้แทนสหกรณ์ จำกัดในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้คณะกรรมการจะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้

มาตรา 25 สหกรณ์จำกัดอาจมีผู้ตรวจสอบกิจการคนหนึ่ง หรือหลายคน ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอกเพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ จำกัดแล้วว่าทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่

มาตรา 26 สหกรณ์จำกัดใดที่มีสมาชิกเกินกว่าห้าร้อยคน จะกำหนดในข้อบังคับให้มีการประชุมใหญ่ ประกอบด้วยผู้แทนสมาชิกก็ได้

วิธีการเลือกตั้งผู้แทนสมาชิก จำนวนผู้แทนสมาชิกและการดำรงตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการจัดตั้งสหกรณ์จำกัดนัดสมาชิกมาประชุมกันเป็นการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกภายในเดือนสิงหาคม นับแต่วันที่จดทะเบียนสหกรณ์จำกัด เพื่อตั้งคณะกรรมการและมอบหมายการทั้งปวงให้แก่คณะกรรมการ

การประชุมใหญ่สามัญครั้งต่อไป ให้คณะกรรมการเรียกประชุมอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์นั้น

มาตรา 28 คณะกรรมการจะเรียกประชุมใหญ่สามัญเมื่อได้กู้ดetteจะเห็นสมควร แต่ถ้านายทะเบียนสหกรณ์มีหนังสือแจ้งให้เรียกประชุมใหญ่สามัญ หรือในกรณีที่สหกรณ์ จำกัดขาดทุนเกินกึ่งของจำนวนทุนเรือนหุ้นที่ชำระแล้วต้องเรียกประชุมใหญ่สามัญโดยมิชักช้า

สมาชิกซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่า

ห้าสิบคน หรือผู้แทนสมาชิกในกรณีที่มีผู้แทนสมาชิกตามมาตรา 26 ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าที่สิบห้าคนลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอเพื่อการได้การหนึ่งต่อคณะกรรมการให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้

ในการนี้ที่สมาชิกของสหกรณ์จำกัดเป็นผู้ร้องขอให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ ให้คณะกรรมการเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องขอ ถ้าคณะกรรมการไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนสหกรณ์ หรือผู้ที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายมีอำนาจเรียกประชุมใหญ่วิสามัญได้ภายในระยะเวลาตามที่เห็นสมควร

มาตรา 29 การประชุมใหญ่ของสหกรณ์จำกัดต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนของสมาชิกทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน แต่ถ้าที่ประชุมใหญ่ประกอบด้วยผู้แทนสมาชิกต้องมีผู้แทนสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนของผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าห้าสิบคนจึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา 30 ใน การประชุมใหญ่ของสหกรณ์จำกัด ถ้าสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกแล้วแต่กรณี มาประชุมไม่ครบองค์ประชุมให้นัดประชุมใหญ่อีกครั้งหนึ่งภายในสิบสี่วัน นับแต่วันที่นัดประชุมครั้งแรกในการประชุมครั้งหลังนี้ ถ้ามิใช้การประชุมใหญ่วิสามัญที่สมาชิกร้องขอให้เรียกประชุมแล้ว เมื่อมีสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิก แล้วแต่กรณี มาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าสิบคน ก็ให้ถือเป็นองค์ประชุม

สมาชิกคนหนึ่งแม้จะถือหุ้นจำนวนเท่าใดก็ตาม ให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงข้างมาก การวินิจฉัยข้างของที่ประชุมใหญ่ให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้ให้ถือเสียงสองในสามของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม

- (1) การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
- (2) การเลิกสหกรณ์จำกัด
- (3) การอันได้ที่ข้อบังคับกำหนดให้ใช้เสียงสองในสามของจำนวนสมาชิกที่มาประชุมในการประชุมใหญ่ สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกจะมอบอำนาจให้ผู้อื่นมาประชุมแทนตนไม่ได้

มาตรา 31 ในการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์จำกัดให้จัดสรรเป็นเงินสำรองไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของกำไรสุทธิและเป็นค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ร้อยละห้าของกำไรสุทธิ แต่ต้องไม่เกินห้าพันบาท

กำไรสุทธิประจำปีที่เหลือจากการจัดสรรเป็นเงินสำรองและท่ามกลางสัมบัติสหกรณ์แห่งประเทศไทยแล้วที่ประชุมใหญ่อาจจัดสรรได้ดังต่อไปนี้

(1) จ่ายเป็นเงินบันดาลตามหุ้นที่ชำระแล้วตามที่กำหนดในข้อบังคับ แต่ไม่เกินอัตราอัตรายละเบ็ดต่อปี

(2) จ่ายเป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ทำไว้กับสหกรณ์จำกัดในระหว่างปีตามที่กำหนดในข้อบังคับ

(3) จ่ายเป็นเงินโบนัสแก่กรรมการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์จำกัดตามที่กำหนดในข้อบังคับแต่ไม่เกินอัตรายละสิบของกำไรสุทธิ

(4) จ่ายเป็นทุนสะสมไว้เพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดของสหกรณ์จำกัดตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา 32 เงินสำรองตามมาตรา 31 จะถอนจากบัญชีเงินสำรองได้เพื่อชดเชยการขาดทุนเท่านั้น

มาตรา 33 เงินของสหกรณ์จำกัดนั้น สหกรณ์อาจฝ่าหรือลงทุนได้ดังต่อไปนี้

(1) ฝ่าในธนาคารซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์หรือในธนาคารออมสินหรือชุมชนสหกรณ์

(2) ฝ่าในสหกรณ์อื่น หรือในธนาคารใด ๆ ในกรณีที่ไม่มีธนาคารตาม (1) ในท้องที่นั้น โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

(3) ซื้อหลักทรัพย์ของรัฐบาล

มาตรา 34 ให้สหกรณ์จำกัดซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการขายผลิตผลการเกษตรที่สมาชิกผลิตขึ้น ซื้อหรือร่วมรวมผลิตผลจากสมาชิกก่อนผู้อื่น

หมวด 3

การควบคุมสหกรณ์จำกัด

มาตรา 35 นายทะเบียนเป็นสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้คณะกรรมการ ผู้ตรวจสอบกิจการ พนักงานอื่น สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกของสหกรณ์จำกัด มาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์จำกัด หรือให้สั่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือรายงานการประชุมของสหกรณ์จำกัดได้

มาตรา 36 เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ รอง

นายทะเบียนสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบในสำนักงานของสหกรณ์จำกัด ในระหว่างเวลาทำงานของสหกรณ์ จำกัดได้ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอ่านวิความสะดูกรหรือช่วยเหลือ หรือให้คำชี้แจงแก่ผู้ปฏิบัติการตามสมควร

ให้ผู้ปฏิบัติการตามวาระนี้ แสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวตามวาระสองให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 37 ให้สหกรณ์จำกัดจัดทำทะเบียนดังต่อไปนี้

(1) ทะเบียนสมาชิก ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ

(ก) ชื่อ ประगេ และที่ตั้งสำนักงานของสหกรณ์จำกัด

(ข) ชื่อ สัญชาติ และที่อยู่ของสมาชิก

(ค) วันที่เข้าเป็นสมาชิก

(2) ทะเบียนหุ้นซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ

(ก) ชื่อ ประगេ และที่ตั้งสำนักงานของสหกรณ์จำกัด

(ข) ชื่อของสมาชิกซึ่งถือหุ้น มูลค่าหุ้น จำนวนหุ้น และเงินค่าหุ้นที่ชำระแล้ว

(ค) วันที่ถือหุ้น

ให้สหกรณ์จำกัดเก็บรักษาทะเบียนตาม (1) และ (2) ไว้ ที่สำนักงานของสหกรณ์ จำกัด และให้ส่งสำเนาทะเบียนนั้นแก่นายทะเบียนสหกรณ์ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่จดทะเบียน

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรายการในทะเบียนสมาชิกหรือทะเบียนหุ้นให้แจ้งการเปลี่ยน แปลงต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง

มาตรา 38 ให้สหกรณ์จำกัดจัดทำงบดุลอย่างน้อยครั้งหนึ่งทุกรอบสิบสองเดือน อันจัดว่าเป็นรอบปีทางบัญชีของสหกรณ์จำกัด

งบดุลนั้นต้องมีรายการแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของสหกรณ์จำกัด กับทั้งบัญชี กำไรขาดทุนตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

งบดุลนั้นต้องทำให้แล้วเสร็จ และจัดให้มีผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วนำเสนอเพื่อนุมัติ ในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์จำกัดภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี

มาตรา 39 ให้สหกรณ์จำกัดจัดทำรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของ สหกรณ์จำกัดเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ในคราวที่เสนองบดุลและให้ส่งสำเนารายงานกับงบดุล ไปยังนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการประชุม

มาตรา 40 ให้สหกรณ์จำกัดเก็บรักษารายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงาน

ของสหกรณ์จำกัด งบดุล พร้อมทั้งข้อบังคับและกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์จำกัด เพื่อให้สมาชิกขอตรวจดูได้

มาตรา 41 ในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับให้สหกรณ์จำกัดจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับนั้นต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประชุมใหญ่ลงมติแต่ถ้านายทะเบียนสหกรณ์เห็นว่าการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับข้อใดขัดต่อมาตรา 11 ก็ให้นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้แก้ไขถ้าไม่แก้ไขก็ให้สั่งไม่รับจดทะเบียนการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับข้อนั้น

ในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับโดยการเปลี่ยนชื่อให้สหกรณ์จำกัดนั้นคืนในสำคัญรับจดทะเบียนตามมาตรา 18 และให้นายทะเบียนสหกรณ์ออกใบสำคัญรับจดทะเบียนการเปลี่ยนชื่อให้แก่สหกรณ์จำกัดด้วย

การเปลี่ยนชื่อของสหกรณ์จำกัดนั้น ย่อมไม่กระทบกระเทือนถึงศิทธิหรือความรับผิดได้ ๔ ของสหกรณ์จำกัด

มาตรา 42 สหกรณ์จำกัดอาจเปลี่ยนประเภทของสหกรณ์ได้โดยการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ

เมื่อที่ประชุมใหญ่ได้มีมติให้เปลี่ยนประเภทของสหกรณ์แล้วให้สหกรณ์จำกัดแจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าหนี้ทั้งปวงของสหกรณ์จำกัด และให้ปิดประกาศหนังสือดังกล่าวไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์จำกัด ที่ทำการสหกรณ์และที่ทำการอำเภอแห่งท้องที่ที่สหกรณ์จำกัดนั้นตั้งอยู่ ถ้าเจ้าหนี้มีข้อคดค้านก็ให้สั่งคำคดค้านไปยังสหกรณ์จำกัดภายในหนึ่งสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ถ้าไม่มีเจ้าหนี้คดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ก็ให้ถือว่าไม่มีการคดค้าน และสหกรณ์จำกัดอาจจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับตามมาตรา 41 ได้

ถ้ามีเจ้าหนี้คดค้าน สหกรณ์จะจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับเมื่อได้ชำระหนี้หรือได้ให้ประกันการชำระหนี้รายนั้นแล้ว

ในการขอจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับตามมาตรา 41 ให้สหกรณ์จำกัดยื่นหนังสือรับรองด้วยว่า ได้แจ้งไปยังเจ้าหนี้ทั้งปวงนั้นแล้วไม่มีผู้ใดคดค้านภายในเวลาที่กำหนดในการนี้ที่มีเจ้าหนี้คดค้านสหกรณ์จำกัดได้ชำระหนี้หรือได้ให้ประกันการชำระหนี้รายนั้นแล้ว

มาตรา 43 ในกรณีที่กรรมการ ผู้จัดการ หรือพนักงานอื่นของสหกรณ์จำกัดทำให้สหกรณ์จำกัดเสียหาย ถ้าสหกรณ์จำกัดไม่ร้องทุกข์ หรือฟ้องคดี ให้นายทะเบียนสหกรณ์ร้องทุกข์หรือฟ้องคดีได้และให้พนักงานอัยการรับว่าต่างให้สหกรณ์จำกัด และให้สหกรณ์จำกัด

ชดใช้ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการร้องทุกข์ฟ้องคดีหรือการว่าต่างแก่นายทะเบียนสหกรณ์ หรือ พนักงานอัยการแล้วแต่กรณี

มาตรา 44 ให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งผู้สอบบัญชีเพื่อตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์ อย่างน้อยปีละครั้ง

การตรวจสอบบัญชีนั้น ให้ปฏิบัติตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด และ ให้เสนอรายงานการสอบบัญชีตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

มาตรา 45 ให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งผู้ตรวจสอบการสหกรณ์ เพื่อตรวจสอบกิจการ และภาวะการเงินของสหกรณ์ได้ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด เมื่อตรวจสอบแล้วให้เสนอรายงานการตรวจสอบต่อนายทะเบียนสหกรณ์

มาตรา 46 ถ้าที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์จำกัดลงมติอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายหรือ ข้อบังคับของสหกรณ์ ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งเพิกถอนมตินั้นได้

มาตรา 47 ในกรณีที่คณะกรรมการกระทำการไม่ถูกต้องในการปฏิบัติหน้าที่ ของตนจนทำให้เสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์จำกัด หรือสมาชิก หรือสหกรณ์จำกัดมี ข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเงินหรือการบัญชี ตามรายงานการสอบบัญชีตามมาตรา 44 หรือ กิจการ หรือภาวะการเงินตามรายงานการตรวจสอบตามมาตรา 45 ให้นายทะเบียนสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือผู้ตรวจสอบการสหกรณ์แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นผู้รู้หรือพบข้อบกพร่องนั้นแจ้งเป็น หนังสือ สั่งให้คณะกรรมการดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องตามวิธีการนายทะเบียนสหกรณ์ กำหนดให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าไม่แก้ไขให้แล้วเสร็จภายใน กำหนดเวลาดังกล่าวโดยไม่มีเหตุผลพอดี แนะนำให้แก้ไขให้แล้วเสร็จภายใน กำหนดเวลาดังกล่าวโดยไม่มีเหตุผลพอดี และนายทะเบียนสหกรณ์เห็นว่ายังไม่สมควร จะสั่งให้ลิกสหกรณ์จำกัด ตามมาตรา 51 แล้ว ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจออกคำสั่ง เป็นหนังสือให้ปฏิบัติการดังต่อไปนี้

(1) ให้คณะกรรมการออกจากตำแหน่งกรรมการทั้งคณะ หรือให้กรรมการซึ่ง เกี่ยวข้องกับการนั้นออกจากตำแหน่งกรรมการ

(2) ให้ระงับการปฏิบัติบางส่วนที่เป็นเหตุให้เกิดข้อบกพร่องหรือเสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์จำกัดหรือสมาชิก

(3) ให้หยุดดำเนินการชั่วคราวเพื่อปฏิบัติการแก้ไขข้อบกพร่องนั้นให้แล้วเสร็จ ตามวิธีการภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

มาตรา 48 ในกรณีที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้คณะกรรมการออกจากตำแหน่ง กรรมการทั้งคณะ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ตั้งคณะกรรมการชั่วคราวขึ้นคณะหนึ่ง มีอำนาจ และหน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการ และให้อัญญิตตำแหน่งไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่แต่งตั้ง

ให้คณะกรรมการชั่วคราวได้รับค่าตอบแทนเช่นเดียวกับที่คณะกรรมการได้รับ ก่อนที่จะพัฒนาและกรรมการให้คณะกรรมการชั่วคราวจัดให้มีการประชุมใหญ่ เพื่อเลือกตั้งกรรมการขึ้นใหม่ทั้งหมดตามวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา 49 ในกรณีที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้กรรมการบางคนออกจากตำแหน่ง กรรมการ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ตั้งสมาชิกเป็นกรรมการแทน และให้ผู้ซึ่งเป็นกรรมการใหม่นี้ดำรงตำแหน่งกรรมการเท่าระยะเวลาของผู้ซึ่งตนแทน

หมวด 4

การเลิกสหกรณ์จำกัด

มาตรา 50 สหกรณ์จำกัดยอมเลิกด้วยเหตุหนึ่งเหตุใดดังต่อไปนี้

- (1) ถ้ามีข้อบังคับกำหนดให้เลิกในกรณีใด เมื่อมีกรณีนั้น
- (2) เมื่อสหกรณ์จำนวนสมาชิกเหลือน้อยกว่าสิบคน
- (3) เมื่อที่ประชุมใหญ่ลงมติให้เลิก
- (4) เมื่อล้มละลาย
- (5) เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้เลิก ตามมาตรา 51

ให้สหกรณ์จำกัดที่เลิกตาม (1) (2) (3) หรือ (4) แจ้งให้นายทะเบียนสหกรณ์ทราบ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เลิกให้นายทะเบียนสหกรณ์ปิดประกาศการเลิกสหกรณ์นั้น และ ให้นำความในมาตรา 42 วรรคสอง เกี่ยวกับการปิดประกาศมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 51 นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งเลิกสหกรณ์จำกัดได้ เมื่อปรากฏว่า

- (1) สมาชิกเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดแจ้งเป็นหนังสือต่อนายทะเบียน สหกรณ์ขอให้เลิกสหกรณ์จำกัดโดยแสดงเหตุผลที่ขอให้เลิกอย่างละเอียด
- (2) สหกรณ์จำกัดไม่เริ่มดำเนินกิจการภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่จดทะเบียน หรือ หยุดดำเนินกิจการติดต่อกันเวลาสองปี นับแต่วันที่หยุดดำเนินกิจการ
- (3) สหกรณ์จำกัดไม่อาจดำเนินกิจการให้เป็นผลดีหรือการดำเนินการของสหกรณ์ จำกัดก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์หรือประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา 52 สหกรณ์จำกัดที่ถูกสั่งเลิกตามมาตรา 51 (2) หรือ (3) มีสิทธิอุทธรณ์ ต่อรัฐมนตรีโดยยื่นอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา 53 เมื่อสหกรณ์จำกัดได้เลิกไปด้วยเหตุหนึ่งเหตุใดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50 ให้จัดการชำระบัญชีตามบทบัญญัติในส่วนที่ 5 ว่าด้วยการชำระบัญชี

ส่วนที่ 2 สหกรณ์ไม่จำกัด

หมวด 1 การจดทะเบียนสหกรณ์ไม่จำกัด การดำเนินงาน และการควบคุมสหกรณ์ไม่จำกัด

มาตรา 54 คณะกรรมการซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน จะจดทะเบียนเป็นสหกรณ์จำกัดตามมาตรา 7 (2) ได้ต้อง

(1) มีกิจการร่วมกันตามประเภทสหกรณ์ที่ขอจดทะเบียนและในการดำเนินกิจการร่วมกันนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

(2) เป็นบุคคลธรรมดาระลุนิติภาวะ มีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับ ประกอบอาชีพตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดและสมัครใจเป็นสมาชิกสหกรณ์

(3) มีข้อบังคับถูกต้องตามมาตรา 55

มาตรา 55 ข้อบังคับสหกรณ์ไม่จำกัดอย่างน้อยต้องมีรายการตามมาตรา 14 (1) (2) (3) (4) (6) (7) (8) และ (9)

มาตรา 56 ให้นำความในมาตรา 12 มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การขอจดทะเบียนสหกรณ์ไม่จำกัด

มาตรา 57 การรับจดทะเบียนสหกรณ์ไม่จำกัด จะกระทำได้ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนมีถิ่นที่อยู่ในตำบลเดียวกันหรือตำบลใกล้เคียงกันตามที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นสมควรและให้นำความในมาตรา 13 มาตรา 15 และมาตรา 16 มาใช้บังคับแก่การรับจดทะเบียนและการอุทธรณ์ของสหกรณ์ไม่จำกัดโดยอนุโลม

มาตรา 58 สหกรณ์ไม่จำกัดที่จดทะเบียนแล้วเป็นนิติบุคคล และให้นายทะเบียนสหกรณ์ออกใบสำคัญรับจดทะเบียนนั้นแก่สหกรณ์ไม่จำกัด และให้ถือว่าผู้ลงทะเบียนขอจดทะเบียนสหกรณ์ไม่จำกัด และผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อตามมาตรา 56 เป็นสมาชิกสหกรณ์ไม่จำกัด นับแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ไม่จำกัด

ในกรณีที่มีผู้ขอเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ไม่จำกัดภายหลังที่สหกรณ์ไม่จำกัดได้จดทะเบียนแล้ว ให้ถือว่าได้เป็นสมาชิกเมื่อที่ประชุมใหญ่ได้รับรองการเป็นสมาชิก

มาตรา 59 การประชุมใหญ่สามัญ และการประชุมใหญ่วิสามัญของสหกรณ์ไม่จำกัด ให้นำความในมาตรา 27 และมาตรา 28 มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่การประชุมใหญ่สามัญ ให้คณะกรรมการเรียกประชุมอย่างน้อยปีละสองครั้ง

การประชุมใหญ่ของสหกรณ์ไม่จำกัดต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าสองในสาม ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา 60 ใน การประชุมใหญ่ของสหกรณ์ไม่จำกัด ถ้ามีสมาชิกมาประชุมไม่ครบ องค์ประชุมให้นัดประชุมใหญ่อีกครั้งหนึ่งภายในสิบสี่วัน นับแต่วันที่นัดประชุมครั้งแรกในการ ประชุมครั้งหลังนี้ ถ้ามิใช่การประชุมใหญ่วิสามัญที่สมาชิกร้องขอให้เรียกประชุมแล้ว เมื่อ มีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่าสิบคน ก็ ให้ถือเป็นองค์ประชุม

สมาชิกคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธาน ในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงขึ้นขาดการวินิจฉัยขึ้นขาดของที่ประชุมใหญ่ ให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้ให้ถือเสียงสองในสามของจำนวนสมาชิกที่มา ประชุม

- (1) การรับสมาชิกใหม่
- (2) การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
- (3) การเลิกสหกรณ์ไม่จำกัด
- (4) การอื่นใดที่ข้อบังคับกำหนดให้ใช้เสียงสองในสามของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม ใน การประชุมใหญ่ สมาชิกจะมติอนุญาตให้ผู้อื่นมาประชุมแทนตนไม่ได้

มาตรา 61 ใน การจัดสรรกำไรมุ่งปฏิประจำปีของสหกรณ์ไม่จำกัดให้จัดสรรดัง ต่อไปนี้

- (1) ร้อยละห้า เพื่อทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ของสหกรณ์ไม่จำกัด
- (2) ร้อยละห้า สมทบทุนกลางของบรรดาสหกรณ์ไม่จำกัด
- (3) ร้อยละห้า เป็นค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย แต่ต้องไม่เกินห้าพันบาท ส่วนที่เกินห้าพันบาทให้นำไปสมทบทุนสำรองของสหกรณ์ไม่จำกัด
- (4) ไม่น้อยกว่าร้อยละแปดสิบห้า เป็นเงินสำรองของสหกรณ์ไม่จำกัด

มาตรา 62 เงินสำรองตามมาตรา 61 (4) และถอนจากบัญชีเงินสำรองได้เพื่อชดเชย การขาดทุนเท่านั้น

มาตรา 63 ทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ของสหกรณ์ไม่จำกัดตามมาตรา 61 (1) นั้น จะจ่ายได้เฉพาะเพื่อการอันเป็นสาธารณประโยชน์ในท้องถิ่น การส่งเสริมกิจการสหกรณ์

หรือการศึกษาอบรมทางสหกรณ์ทั้งที่ตามที่ได้รับอนุมติจากที่ประชุมใหญ่และได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์รองนายทะเบียนสหกรณ์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากนายทะเบียนสหกรณ์

มาตรา 64 ทุกกลุ่มของบรรดาสหกรณ์ไม่จำกัดตามมาตรา 61 (2) นั้น ให้กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติจัดการฝึกไว้ที่ธนาคารตามมาตรา 33 (1) หรือลงทุนตามระเบียบที่กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติกำหนด หากปรากฏว่าสหกรณ์ไม่จำกัดรายได้มีหนี้สินมากและเมื่อพิจารณา มูลเหตุของหนี้สินและฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกไม่สมควรให้สมาชิกออกส่วนสมทบหักหมด หรือบางส่วนเข้าในทรัพย์สินของสหกรณ์ไม่จำกัดเพื่อชำระหนี้สิน ให้นายทะเบียนสหกรณ์ มีอำนาจถอนเงินส่วนได้ส่วนหันจากทุนนี้ เพื่อชำระหนี้สินของสหกรณ์ไม่จำกัดนั้นแก่เจ้าหนี้ ได้ตามที่เห็นสมควร แต่ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีก่อน ดอกรถที่เกิดขึ้นจากทุนกลุ่มให้ สมทบเป็นทุนกลุ่มด้วย

ทุนสหกรณ์กลุ่มที่ได้ตั้งไว้แล้วตามมาตรา 19 ตรี (2) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พุทธศักราช 2471 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2477 รวมทั้งดอกรถที่เกิดขึ้นนั้น ให้ถือเป็นทุนกลุ่มตามวรรคหนึ่งด้วย

มาตรา 65 เงินของสหกรณ์ไม่จำกัดนี้อาจฝึกหรือลงทุนตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 33

มาตรา 66 ให้สหกรณ์ไม่จำกัดซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการขยายผลิตผลการเกษตร ที่สมาชิกผลิตขึ้นซื้อหรือรวบรวมผลิตผลจากสมาชิกก่อนผู้อื่น

มาตรา 67 ให้สหกรณ์ไม่จำกัดทำทะเบียนสมาชิกและให้นำความในมาตรา 37 เกี่ยวกับทะเบียนสมาชิกและการเปลี่ยนแปลงรายการในทะเบียนสมาชิกมาใช้บังคับโดยอนุโนม

มาตรา 68 สหกรณ์ไม่จำกัดอาจเปลี่ยนเป็นสหกรณ์จำกัดได้โดยดำเนินการดัง ต่อไปนี้

(1) แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับให้มีรายการตามที่มาตรา 14 กำหนด

(2) ให้ที่ประชุมใหญ่ลงมติกำหนดเงินสำรองของสหกรณ์ไม่จำกัดเป็นเงินสำรอง ของสหกรณ์จำกัด

เมื่อได้ดำเนินการตาม (1) และ (2) แล้ว ให้สหกรณ์ไม่จำกัดแจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่คัดค้านและให้นำความในมาตรา 42 มาใช้บังคับโดยอนุโนม

มาตรา 69 นอกจากที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้แล้ว การจดทะเบียนการดำเนินงาน และการควบคุมของสหกรณ์ไม่จำกัดให้นำทบัญญัติในส่วนที่ 1 ว่าด้วยสหกรณ์จำกัดมาใช้ บังคับโดยอนุโนม

หมวดที่ 2 การเลิกสหกรณ์ไม่จำกัด

มาตรา 70 สหกรณ์ไม่จำกัดยื่มเลิกด้วยเหตุหนึ่งเหตุใดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50 หรือนายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้เลิกตามที่ระบุไว้ในมาตรา 51

มาตรา 71 ให้นำความในมาตรา 50 วรรคสอง และมาตรา 52 เกี่ยวกับการเลิก และการอุทธรณ์ของสหกรณ์จำกัดมาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่สหกรณ์ไม่จำกัด ส่วนการชำระบัญชีนั้นให้เป็นไปตามบทบัญญัติในส่วนที่ 5 ว่าด้วยการชำระบัญชี

ส่วนที่ 3 ชุมชนสหกรณ์

มาตรา 72 สหกรณ์ตั้งแต่สามสหกรณ์ขึ้นไป ที่ประสงค์จะร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อให้เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ที่เข้าร่วมกันนั้น อาจรวมกันจัดตั้งเป็นชุมชนสหกรณ์ได้

มาตรา 73 การจัดตั้งชุมชนสหกรณ์จะกระทำได้ต่อเมื่อที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์แต่ละสหกรณ์ได้มีมติให้เข้าร่วมในการจัดตั้งชุมชนสหกรณ์นั้นได้

มาตรา 74 การจัดตั้ง การจดทะเบียน การดำเนินงาน การประชุมใหญ่ การควบคุม การเลือกตั้งและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และการเลิกชุมชนสหกรณ์ ให้นำบทบัญญัติในส่วนที่ 1 ว่าด้วยสหกรณ์จำกัด มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 75 ในกรณีการจัดตั้งชุมชนสหกรณ์ให้คณะกรรมการของแต่ละสหกรณ์ตั้งผู้แทนขึ้นสหกรณ์และหนึ่งคนประกอบเป็นคณะกรรมการจัดตั้งชุมชนสหกรณ์

มาตรา 76 การขอจดทะเบียนชุมชนสหกรณ์นั้น ให้คณะกรรมการจัดตั้งชุมชนสหกรณ์อย่างน้อยสามคนลงลายมือชื่อยืนยันต่อนายทะเบียนสหกรณ์

มาตรา 77 ให้ชุมชนสหกรณ์ที่ได้จดทะเบียนแล้วเป็นนิติบุคคลและเป็นสหกรณ์จำกัดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 78 การประชุมใหญ่ชุมชนสหกรณ์ต้องประกอบด้วยผู้แทนสหกรณ์ซึ่งคณะกรรมการของสหกรณ์แต่ละสหกรณ์เลือกตั้งขึ้นมีจำนวนตามที่กำหนดในข้อบังคับของชุมชนสหกรณ์และต้องมีผู้แทนสหกรณ์มาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้แทนสหกรณ์ทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมใหญ่ชุมชนสหกรณ์ ให้มีเสียงในการลงคะแนนสหกรณ์และหนึ่งเสียง การออกเสียงคะแนนให้แต่ละสหกรณ์ตั้งผู้แทนคนหนึ่งเป็นผู้ลงคะแนนเสียง

มาตรา 79 ในกรณีการเลือกตั้งคณะกรรมการ ให้ที่ประชุมใหญ่ชุมชนสหกรณ์เลือกตั้งจากนั้นรอดำรงผู้แทนสหกรณ์ที่เป็นสมาชิกของชุมชนสหกรณ์เป็นกรรมการ ตามจำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของชุมชนสหกรณ์

มาตรา 80 เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ให้ชุมชนสหกรณ์กระทำการตามมาตรา 21 ได้ และจะกระทำการออกหุ้นกู้เพื่อประโยชน์ของสหกรณ์ได้

ในการออกหุ้นกู้นี้ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อันว่าด้วยหุ้นกู้ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ 4

การควบสหกรณ์จำกัด

มาตรา 81 สหกรณ์ชนิดเดียวกันตามมาตรา 7 ตั้งแต่สองสหกรณ์อาจควบเข้ากันเป็นสหกรณ์เดียวได้โดยมิต้องที่ประชุมใหญ่ของแต่ละสหกรณ์ และต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

มติของที่ประชุมใหญ่ต้องมีคะแนนเสียงดังต่อไปนี้

- (1) ไม่ต่างกว่าสองในสามของสมาชิกที่มาประชุมสำหรับการควบสหกรณ์จำกัด
- (2) เป็นเอกฉันท์ของสมาชิกที่มาประชุม สำหรับการควบสหกรณ์ไม่จำกัด

ในการขอความเห็นชอบของนายทะเบียนสหกรณ์ให้ส่งสำเนารายงานการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ซึ่งลงมติให้ควบเข้ากันไปด้วย

มาตรา 82 เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบตามมาตรา 81 แล้วให้สหกรณ์แจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าหนี้ทั้งปวงของสหกรณ์เพื่อให้ทราบรายการที่ประสงค์จะควบสหกรณ์เข้ากันและขอให้เจ้าหนี้ผู้มีข้อคัดค้านอย่างใดอย่างหนึ่งในการควบสหกรณ์เข้ากันนั้น สำหรับคัดค้านไปยังสหกรณ์ภาย ในหกสิบวันนับแต่วันที่แจ้ง

ถ้าไม่มีเจ้าหนี้คัดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าวนั้น ก็ให้ถือว่าไม่มีคัดค้าน และสหกรณ์อาจควบเข้ากันได้

ถ้ามีเจ้าหนี้คัดค้าน สหกรณ์จะควบเข้ากันไม่ได้ จนกว่าจะได้รับชำระหนี้หรือได้ให้ประกันเพื่อหนี้รายนั้น

มาตรา 83 ให้คณะกรรมการของแต่ละสหกรณ์ที่ควรเข้ากันตั้งผู้แทนของตนขึ้น สหกรณ์จะไม่เกินสามคนเพื่อดำเนินการจดทะเบียนตามมาตรา 84

มาตรา 84 สหกรณ์ซึ่งตั้งขึ้นใหม่โดยควบเข้ากันนั้น ต้องจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ใหม่ตามชนิดของสหกรณ์ที่เป็นอยู่เดิม โดยยื่นคำขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

ในคำขอจดทะเบียนสหกรณ์ใหม่ ต้องมีผู้แทนของสหกรณ์ที่ควบเข้ากันลงลายมือชื่อ อย่างน้อยสหกรณ์ละสองคนทุกสหกรณ์

คำขอจดทะเบียนสหกรณ์ใหม่ ต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้ ยื่นพร้อมกันด้วย

- (1) หนังสือของทุกสหกรณ์ที่ควบเข้ากันนั้น รับรองว่าได้แจ้งไปยังเจ้าหนี้ทั้งปวงตามมาตรา 82 วรรคหนึ่ง และไม่มีเจ้าหนี้คัดค้านภายในกำหนดหรือในกรณีที่เจ้าหนี้คัดค้าน สหกรณ์ก็ได้ชำระหนี้ หรือได้ให้ประกันเพื่อหนี้รายนั้นแล้ว

(2) ข้อบังคับของสหกรณ์ใหม่ที่ข้อจดทะเบียนสองฉบับ
(3) สำเนารายงานการประชุมผู้แทนของสหกรณ์ที่ควบเข้ากันหนึ่งฉบับ
เอกสารตาม (2) และ (3) นั้น ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการชุดแรกของสหกรณ์
ใหม่ต้องลงลายมือชื่อรับรองสองคน

มาตรา 85 เมื่อได้จดทะเบียนสหกรณ์ที่ควบเข้ากันเป็นสหกรณ์ใหม่แล้ว ให้นาย
ทะเบียนสหกรณ์ขึ้นชื่อสหกรณ์เดิมที่ได้ควบเข้ากันนั้นออกจากทะเบียน

มาตรา 86 สหกรณ์ใหม่นี้ย้อมได้ไปทั้งทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิด
ของสหกรณ์เดิมที่ได้ควบเข้ากันนั้นทั้งสิ้น

ส่วนที่ 5 การชำระบัญชี

มาตรา 87 การชำระบัญชีสหกรณ์ซึ่งล้มละลายนั้น ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย

มาตรา 88 การชำระบัญชีสหกรณ์ซึ่งเลิกเพระเหตุอื่นนอกจากล้มละลายให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งผู้ชำระบัญชี โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ซึ่งทำการชำระบัญชีสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เลิกสหกรณ์หรือนับวันที่รัฐมนตรีมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ประชุมใหญ่ไม่เลือกตั้งผู้ชำระบัญชีภายในกำหนดเวลาดังกล่าว หรือนายทะเบียนสหกรณ์ไม่ให้ความเห็นชอบในการเลือกตั้งผู้ชำระบัญชี ให้นายทะเบียนสหกรณ์ตั้งผู้ชำระบัญชีขึ้นทำการชำระบัญชีสหกรณ์ได้

เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์เห็นสมควรหรือเมื่อสมาชิกสหกรณ์มีจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกทั้งหมดร้องขอต่อนายทะเบียนสหกรณ์ นายทะเบียนสหกรณ์จะแต่งตั้งผู้ชำระบัญชีคนใหม่แทนผู้ชำระบัญชีที่ได้รับเลือกตั้งหรือที่ได้ตั้งไว้ก็ได้

ให้นายทะเบียนสหกรณ์จัดทำบัญชีที่นายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ชำระบัญชีที่ได้รับแต่งตั้งตามวรรคสองหรือวรรคสาม และให้ปิดประกาศซึ่งผู้ชำระบัญชีไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์นั้น ที่ทำการสหกรณ์และที่ว่าการอำเภอ แห่งท้องที่ที่สหกรณ์นั้นตั้งอยู่ภายใต้สิบสี่วันนับแต่วันที่จดทะเบียนผู้ชำระบัญชี

ผู้ชำระบัญชีอาจได้รับค่าตอบแทนตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

มาตรา 89 สหกรณ์นั้นเมื่อได้เลิกไปแล้วก็ให้พึงถือว่าบัญชีคงจำรงอยู่ต่ำราบทุกเวลา ที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี

มาตรา 90 ให้ผู้ชำระบัญชีมีหน้าที่ชำระสะสางกิจการของสหกรณ์ จัดการชำระหนี้ และจำนวนทรัพย์สินของสหกรณ์นั้นให้เสร็จไป

มาตรา 91 เมื่อสหกรณ์เลิก ให้คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์มีหน้าที่จัดการรักษาทรัพย์สินทั้งหมดของสหกรณ์ไว้จนกว่าผู้ชำระบัญชีจะเรียกให้ส่งมอบ

ผู้ชำระบัญชีจะเรียกให้คณะกรรมการ หรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ส่งมอบทรัพย์สิน ตามวรรคหนึ่งพร้อมด้วยสมุดบัญชีเอกสารและสิ่งอื่นเมื่อได้ก็ได้

มาตรา 92 ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์จดทะเบียนผู้ชำระบัญชี ให้ผู้ชำระบัญชีประกาศโฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อยสองวันติดต่อกัน และ

แจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าหนี้ทุกคนซึ่งมีเชื้อประภูมิในสมุดบัญชีเอกสารของสหกรณ์ หรือ
ประภูมิจากทางอื่น เพื่อให้ทราบว่าสหกรณ์นั้นเลิก และให้เจ้าหนี้ยื่นคำทวงหนี้แก่ผู้ชำระบัญชี

มาตรา 93 ผู้ชำระบัญชีต้องทำบดุลของสหกรณ์โดยมิชักช้า และให้นายทะเบียน
สหกรณ์ตั้งผู้สอบบัญชีเพื่อตรวจสอบบดุลนั้น

เมื่อผู้สอบบัญชีรับรองบดุลแล้ว “ให้ผู้ชำระบัญชีเสนอองบดุลต่อที่ประชุมใหญ่เพื่อ
อนุมัติแล้วเสนอองบดุlnั้นต่อนายทะเบียนสหกรณ์

มาตรา 94 ผู้ชำระบัญชีมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินกิจการของสหกรณ์ตามแต่จำเป็นเพื่อรักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์
ในระหว่างที่ยังชำระบัญชีไม่เสร็จ

(2) ดำเนินกิจการของสหกรณ์ตามแต่จำเป็นเพื่อชำระสงสาน กิจการให้เสร็จไปด้วยดี

(3) เรียกประชุมใหญ่

(4) ดำเนินการหั้งปวงเกี่ยวกับคดีแพ่งหรือคดีอาญา และประนีประนอมยอมความ
ในเรื่องใด ๆ ในนามของสหกรณ์

(5) จำหน่ายทรัพย์สินของสหกรณ์

(6) เรียกให้สมาชิกหรือทายาทของสมาชิกผู้ตายชำระค่าหุ้นที่ยังชำระไม่ครบถ้วนค่า
ของหุ้นทั้งหมดหรือออกส่วนสมทบเข้าในทรัพย์สินของสหกรณ์ตามความรับผิดเพื่อหนี้สิน
ของสหกรณ์ซึ่งสมาชิกนั้นมีอยู่ หั้งนี้สำหรับสหกรณ์ไม่จำกัดให้เรียกต่อเมื่อไม่ได้รับการ
ชำระจากทุนกลางหั้งหมดหรือบางส่วนตามมาตรา 64

(7) ร้องขอต่อศาลเพื่อสั่งให้สหกรณ์ล้มละลายในกรณีมีเงินค่าหุ้นหรือเงินลงทุน
ได้ใช้เสร็จแล้ว แต่ทรัพย์สินคงเหลือไม่เพียงพอแก่การชำระหนี้สิน

(8) ดำเนินการอย่างอื่นตามแต่จำเป็นเพื่อให้การชำระบัญชีเสร็จไปด้วยดี

มาตรา 95 ข้อจำกัดอำนาจของผู้ชำระบัญชีอย่างใด ๆ ห้ามมิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้
บุคคลภายนอก ผู้กระทำการโดยสุจริต

มาตรา 96 ค่าธรรมเนียม ค่าภาระติดพัน และค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียตามสมควร
ในการชำระบัญชีนั้น ผู้ชำระบัญชีต้องจัดการชำระก่อนหนี้รายอื่น

มาตรา 97 ถ้าเจ้าหนี้คนใดมิได้ทวงถามให้ชำระหนี้ ผู้ชำระหนี้ต้องวางแผนท่าจำนวน
หนี้นั้นไว้ต่อนายทะเบียนสหกรณ์เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ และให้ชำระบัญชีมีหนังสือแจ้งการ
ที่ได้วางเงินไปยังเจ้าหนี้โดยมิชักช้า

ถ้าเจ้าหนี้ไม่รับเงินไปจนพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่ผู้ชำระบัญชีวางเงินไว้ต่อ
นายทะเบียนสหกรณ์เจ้าหนี้ยื่นหนี้กับสหกรณ์ในเงินจำนวนนั้นและให้นายทะเบียนสหกรณ์จัดส่ง

เข้าเป็นเงินสำรองของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยให้เสร็จภายในเวลาอันสมควร

มาตรา 98 ให้ผู้ชำระบัญชีเสนอรายงานต่อนายทะเบียนสหกรณ์ทุกรายจะหากเดือนว่าได้จัดการไปอย่างใดบ้าง และแสดงให้เห็นความเป็นไปของบัญชีที่ชำระอยู่นั้น รายงานดังกล่าวนี้ให้ทำตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

รายงานตามวรรคหนึ่งให้สมาชิก ทายาทของสมาชิกผู้ตายและเจ้าหนี้ทั้งหลายของสหกรณ์ตรวจดูได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ถ้าปรากฏข้อบกพร่องในการชำระบัญชี นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งให้ผู้ชำระบัญชีแก้ไขข้อบกพร่อง และรายงานต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในเวลาที่กำหนด

มาตรา 99 เมื่อได้ชำระหนี้สินของสหกรณ์จำกัดแล้ว ถ้ามีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใดให้ผู้ชำระบัญชีจ่ายตามลำดับดังต่อไปนี้

- (1) จ่ายคืนเงินค่าหุ้นให้แก่สมาชิกไม่เกินมูลค่าหุ้นที่ชำระแล้ว
- (2) จ่ายเป็นเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้วตามที่กำหนดในข้อบังคับ แต่ไม่เกินร้อยละแปดต่อปี

(3) จ่ายเป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ทำไว้กับสหกรณ์จำกัด ในระหว่างปีตามที่กำหนดในข้อบังคับ

ถ้ายังมีทรัพย์สินเหลืออยู่อีก ให้ผู้ชำระบัญชีโอนให้แก่สหกรณ์อื่นหรือสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยตามดิของที่ประชุมใหญ่ หรือด้วยความเห็นชอบของนายทะเบียนสหกรณ์ ในการณ์ที่ไม่อาจเรียกประชุมใหญ่ได้ภายในสามเดือน นับแต่วันชำระบัญชีเสร็จ

มาตรา 100 เมื่อได้ชำระหนี้สินของสหกรณ์ไม่จำกัดแล้ว ถ้ามีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใด ให้ผู้ชำระบัญชีจ่ายคืนทุนแก่สมาชิกทั้งหมดหรือตามส่วนที่นำทรัพย์สินมารวมกันเป็นทุนดำเนินการเท่าที่จะจ่ายได้

ถ้ามีทรัพย์สินเหลืออยู่อีกให้โอนให้แก่สหกรณ์อื่น หรือสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยตามดิของที่ประชุมใหญ่ หรือด้วยความเห็นชอบของนายทะเบียนสหกรณ์ ในการณ์ที่ไม่อาจเรียกประชุมใหญ่ได้ภายในสามเดือนนับแต่วันชำระบัญชีเสร็จ

มาตรา 101 เมื่อได้ชำระบัญชีกิจการของสหกรณ์เสร็จแล้วให้ผู้ชำระบัญชีทำการรายงาน การชำระบัญชีพร้อมทั้งรายการยอดของบัญชีชำระนั้นแสดงว่าได้ดำเนินการชำระบัญชี และจัดการทรัพย์สินของสหกรณ์ไปอย่างใด รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี และจำนวนทรัพย์สินที่จ่ายตามมาตรา 99 หรือมาตรา 100 และเสนอต่อผู้สอบบัญชีเมื่อผู้สอบบัญชีตรวจสอบและรับรองบัญชีที่ชำระนั้นแล้ว ให้ผู้ชำระบัญชีเสนอต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ผู้สอบบัญชีรับรองบัญชีที่ชำระนั้น เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบด้วยแล้วให้

ถือว่าเป็นที่สุดแห่งการชำระบัญชี และให้นายทะเบียนสหกรณ์ขึ้นต่อสหกรณ์ออกจากทะเบียน มาตรา 102 เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบ ในการชำระบัญชีตาม มาตรา 101 แล้ว ให้ผู้ชำระบัญชีมอบบรรดาสมุดบัญชี และเอกสารทั้งหลายของสหกรณ์ซึ่งได้ชำระบัญชีเสร็จแล้วนั้นแก่นายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบให้นายทะเบียนสหกรณ์รักษาสมุดบัญชีและเอกสารเหล่านี้ไว้อ กสองปีนับแต่วันที่ขึ้นต่อสหกรณ์นั้นออกจากทะเบียน

สมุดบัญชีและเอกสารตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีส่วนได้เสียตรวจดูได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา 103 ในคดีพ้องเรียกหนี้สินซึ่งสหกรณ์ หรือสมาชิก หรือผู้ชำระบัญชีเป็นลูกหนี้อยู่ในฐานะเช่นนั้น ห้ามมิให้พ้องเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์ขึ้นต่อสหกรณ์ออกจากทะเบียน

ส่วนที่ 8

สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

มาตรา 104 ให้มีสถาบันขึ้นสถาบันหนึ่ง เรียกว่า “สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย” ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งเป็นสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าแก่กิจการ สหกรณ์ทุกประเภททั่วราชอาณาจักรอันมิใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้เบ่งมันกัน

มาตรา 105 ให้สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยเป็นนิติบุคคล

สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยมีสำนักงานใหญ่ในจังหวัดพระนคร และจะตั้ง สำนักงานสาขาขึ้น ณ ที่อื่นได้

มาตรา 106 สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยมีอำนาจกระทำการต่าง ๆ ภายใต้ ข้อเบ็ดแหน่งวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 104 และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

(1) ส่งเสริมและเผยแพร่กิจการสหกรณ์ ตลอดจนทำการวินิจฉัยและรวบรวม สถิติเกี่ยวกับกิจการสหกรณ์

(2) แนะนำช่วยเหลือทางวิชาการสหกรณ์ และอำนวยความสะดวกในการติดต่อ ประสานงานระหว่างสหกรณ์กับส่วนราชการหรือบุคคลอื่น

(3) ให้การศึกษาฝึกอบรมวิชาการเกี่ยวกับกิจการสหกรณ์

(4) ส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างสหกรณ์ สันนิบาตสหกรณ์ของต่างประเทศ หรือ องค์การต่างประเทศซึ่งมีวัตถุประสงค์ทำงานของเดียวกัน

(5) ซื้อ จัดหา จำหน่าย หรือรับซื้อ ครอบครอง หรือทำนิติกรรมเกี่ยวกับ ทรัพย์สินใด ๆ

(6) ดำเนินการอื่นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือตามที่ส่วนราชการมอบหมาย

มาตรา 107 สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยอาจมีรายได้จากการรัฐยศินดังต่อไปนี้

(1) ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

(2) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(3) เงินหรือทรัพย์ที่มีผู้อุทิศให้

(4) เงินที่ได้จากการจำหน่ายหนังสือวิชาการเอกสาร หรือสิ่งอื่น

(5) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับเป็นค่าตอบแทนในการให้บริการ

(6) ผลประโยชน์ที่ได้จากการรัฐยศินของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

มาตรา 108 ให้คณะกรรมการดำเนินการของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย
คณะหนึ่งประกอบด้วยผู้แทนของสหกรณ์ซึ่งที่ประชุมใหญ่ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย
เลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบสองคน และผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินห้าคน เป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการเลือกตั้งกรรมการเป็นประธานกรรมการคนหนึ่ง และรองประธาน
กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคน

ให้คณะกรรมการแต่งตั้งผู้ที่เห็นสมควรเป็นผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่ง^๑
ประเทศไทย และผู้อำนวยการเป็นกรรมการดำเนินการของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย
โดยตำแหน่ง

มาตรา 109 ให้คณะกรรมกรมีหน้าที่บริหารกิจการของสันนิบาตสหกรณ์แห่ง^๑
ประเทศไทย อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

(1) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการต่าง ๆ ตามมาตรา 106

(2) ออกข้อบังคับว่าด้วยการประชุมใหญ่ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย
และวิธีการจัดส่งผู้แทนสหกรณ์มาร่วมประชุมใหญ่

(3) ออกข้อบังคับว่าด้วยการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการของสันนิบาตสหกรณ์
แห่งประเทศไทย การประชุมและดำเนินกิจการของคณะกรรมการ

(4) ออกข้อบังคับว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

(5) ออกข้อบังคับว่าด้วยพนักงานของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

ข้อบังคับ (2) และ (3) ต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่จึงจะใช้บังคับได้

มาตรา 110 ให้กรรมการดำเนินการของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยอยู่
ในตำแหน่งคราวละสองปี

กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งอีก

มาตรา 111 ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมใหญ่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายใน
หกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

คณะกรรมการจะเรียกประชุมใหญ่ไว้สามัญเมื่อได้ก็ได้สุดแต่จะเห็นสมควรหรือเมื่อ
สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดร้องขอ

มาตรา 112 ให้ผู้อำนวยการบริหารกิจการของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย
ตามข้อบังคับ และมีอำนาจบังคับบัญชาพนักงาน ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

ในส่วนกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจกระทำการแทน
สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

มาตรา 113 ให้นำบทบัญญัติในส่วนที่ 1 ว่าด้วยสหกรณ์จำกัด และบทบัญญัติในส่วนที่ 5 ว่าด้วยการชำระบัญชี มาใช้บังคับแก่สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยโดยอนุโลม

ส่วนที่ 7 บทกำหนดโทษ

มาตรา 114 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 10 ต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 115 สมการณ์จำกัดได้ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 19 ต้องระวังโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 116 ผู้ใดไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือไม่ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการรับจดทะเบียนสมการณ์จำกัด สมการณ์ไม่จำกัดหรือชุมชนสมการณ์ตามคำสั่งของนายทะเบียนสมการณ์ รองนายทะเบียนสมการณ์ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งนายทะเบียนสมการณ์มอบหมาย ที่สั่งการตามพระราชบัญญัตินี้แล้วแต่กรณี ต้องระวังโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 117 ผู้ใดไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือไม่ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือรายงานการประชุมของสมการณ์จำกัด สมการณ์ไม่จำกัดหรือชุมชนสมการณ์ตามคำสั่งของนายทะเบียนสมการณ์ รองนายทะเบียนสมการณ์ ผู้ตรวจสอบการสมการณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งนายทะเบียนสมการณ์มอบหมาย ที่สั่งการตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณีต้องระวังโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 118 ผู้ใดขัดขวางไม่อำนวยความสะดวก ไม่ช่วยเหลือหรือไม่ให้คำชี้แจงแก่นายทะเบียนสมการณ์ รองนายทะเบียนสมการณ์ ผู้ตรวจสอบการสมการณ์ ผู้สอบบัญชีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสมการณ์มอบหมาย ซึ่งเข้าไปตรวจสอบในสำนักงานของสมการณ์จำกัด สำนักงานสมการณ์ไม่จำกัดหรือสำนักงานชุมชนสมการณ์ ต้องระวังโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

บทเฉพาะกาล

มาตรา 119 นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

(1) ให้สมการณ์ที่ได้จดทะเบียนอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นสมการณ์ตามพระราชบัญญัตินี้

(2) เมื่อได้ออกกฎหมายกระทรวงกำหนดประเภทสมการณ์ตามมาตรา 8 แล้วให้นายทะเบียนสมการณ์จัดสมการณ์ตาม (1) ได้ เข้าประเภทสมการณ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายกระทรวง

(3) ให้ชุมชนสมการณ์ที่ได้จดทะเบียนอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นชุมชนสมการณ์ตามพระราชบัญญัตินี้

(4) ให้กรรมการดำเนินการของสหกรณ์หรือชุมชนสหกรณ์ที่ได้จดทะเบียนก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นกรรมการของสหกรณ์หรือชุมชนสหกรณ์ ตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามข้อบังคับของสหกรณ์หรือชุมชนสหกรณ์นั้น ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่น

(5) ชุมชนสหกรณ์ใดที่ได้จดทะเบียนอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและมีสมาชิกซึ่งมิได้เป็นสหกรณ์หรือขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับให้สมาชิกนั้นยังคงเป็นสมาชิกต่อไปได้ และไม่มีสิทธิที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการในคราวต่อไป

(6) สหกรณ์ใดที่ได้จดทะเบียนอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และวัตถุประสงค์รับฝากเงินจากบุคคลอื่นซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์ ให้คงรับฝากเงินที่สหกรณ์ได้รับฝากไว้แล้วจากบุคคลดังกล่าวต่อไปได้จนกว่าจะสิ้นสุดระยะเวลาการรับฝากเงินตามสัญญาระหว่างสหกรณ์กับผู้ฝาก

(7) ให้สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยจำกัดสินใช้ที่ได้จดทะเบียนอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ตามพระราชบัญญัตินี้

(8) ให้คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยจำกัดสินใช้ได้จดทะเบียนอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นคณะกรรมการดำเนินการของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามข้อบังคับของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยจำกัดสินใช้ ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนน กิตติชจร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ: เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินับนี้ คือ กิจการของสหกรณ์ได้ขยายตัวขึ้นเป็นลำดับ แต่กฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นกฎหมายที่ใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2471 และแก้ไขครั้งสุดท้ายเมื่อ พ.ศ. 2477 จึงสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ขึ้นใหม่ให้เหมาะสมแก่กาลสมัย เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของสหกรณ์ให้ดียิ่ง